

METODIKA HODNOCENÍ VÝZKUMU A VÝVOJE A JEJICH VÝSLEDKŮ v r. 2005

(podle bodu II.3. usnesení vlády ze dne 23. 6. 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků)

Metodika hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků v roce 2005 byla zpracována Radou pro výzkum a vývoj (dále jen „RVV“) a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) podle usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje. Podle bodu II.3 z usnesení č. 644 místopředseda vlády a předseda Rady pro výzkum a vývoj a ministryně školství, mládeže a tělovýchovy zpracovali pod č.j. 6134/04-RVV a č.j. 28187/2004-31 Metodiku hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků. Vláda oběma zpracovatelům uložila v části II usnesení ze dne 13. dubna 2005 č. 432 při schválení materiálu „Souhrnné vyhodnocení výsledků programů výzkumu a vývoje ukončených v letech 2000 až 2003“, aby byla promítnuta opatření k odstranění zjištěných nedostatků do Metodiky a doporučení byla realizována v hodnocení v roce 2005.

Proto byla zpracována Metodika hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků v r. 2005 (dále jen „Metodika 2005“), která na základě zkušeností zahrnuje řadu úprav oproti první verzi. Pro dostatečnou srozumitelnost je celý text napsán komplexně nově, nikoliv pouhou novelizací. V případě potřeby se předpokládá aktualizace Metodiky i v příštích letech. Metodika 2005 zahrnuje (podrobný obsah je uveden na závěr):

- A. Hodnocení efektivnosti institucí ve výzkumu a vývoji
- B. Hodnocení programů výzkumu a vývoje
- C. Závěrečné hodnocení projektů výzkumu a vývoje, výzkumných záměrů a dalších aktivit výzkumu a vývoje
- D. Dodržování obecných principů hodnocení

A. HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INSTITUCÍ VE VÝZKUMU A VÝVOJI

Hodnocením efektivnosti institucí ve výzkumu a vývoji (dále jen „hodnocení efektivnosti“) se rozumí porovnání všech výsledků dané instituce a celkových výdajů na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu pro danou instituci za sledované období¹, a to bez ohledu na poskytovatele. Institucí se pro účely hodnocení rozumí příjemce (mimo fyzické osoby, fyzické osoby s IČ a právnické nebo fyzické osoby se sídlem mimo území České republiky). V případě, že jde o vysokou školu, se navíc provede i hodnocení těch jednotlivých fakult, které řešily projekt resp. výzkumný záměr. U organizačních složek státu se hodnocení provede po jejich organizačních jednotkách.

¹ Bez specifického výzkumu na vysokých školách, který má jiný mechanismus rozdělování finančních prostředků. Přesnější údaje o některých vstupech (např. specifický výzkum na VŠ) nejsou v databázi k dispozici, v budoucnu se bude zpřesňovat. Výsledná kvantifikace bude relativním vyjádřením efektivnosti, vhodným zejména pro porovnání uvnitř resortů.

A.1 Cíl hodnocení efektivity

Vláda svým usnesením ze dne 23. června 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků mj.:

- a) konstatovala, že výsledky výzkumu a vývoje v ČR v řadě oborů stagnují nebo dokonce klesají, přestože výdaje na výzkum a vývoj rostou a že výkonnost českého výzkumu a vývoje a jeho přínosy jsou nižší než v EU-15 a horší než ve většině nových členských zemí,
- b) konstatovala, že dosavadní způsoby hodnocení (projektů a grantů, programů, výzkumných záměrů, organizací zřizovatelem atd. ve všech etapách /od návrhu až po využití výsledků/) mají řadu nedostatků a uložila konkrétní kroky k jejich zlepšení (viz části B až D),
- c) se rozhodla **doplnit** dosavadní způsoby hodnocení **o hodnocení efektivity organizací**, založené na následujících **principech**:
 1. Do hodnocení budou zahrnuty souhrnně všechny vstupy (poskytnuté prostředky ze státního rozpočtu na Výzkum a vývoj) a výstupy (všechny kvalitní výsledky výzkumu a vývoje a to bez ohledu na poskytovatele - resort).
 2. Východiskem hodnocení efektivity budou údaje Informačního systému výzkumu a vývoje (tj. vlastní hodnocení nebude závislé na složení komisí **a nebude zatěžovat příjemce dalšími požadavky na dodání dalších údajů**).
 3. Kritéria pro hodnocení budou před vlastním hodnocením známá a závazná, jasně formulovaná, kvantifikovatelná (měřitelná, zhodnotitelná a kontrolovatelná) a uvedená v metodice hodnocení (schvalované RVV a MŠMT).
 4. Postup hodnocení efektivity bude rovněž popsán v metodice a musí být (vzhledem k danému cíli) co nejjednodušší.
 5. Cílem je vytvořit systém, který bude:
 - a) **vládě (PS, veřejnosti atd.) poskytovat ucelený soubor informací o efektivity využití státních prostředků na výzkum a vývoj u jednotlivých příjemců (institucí) a u jednotlivých poskytovatelů (resortů) a který nebude nahrazovat jiné způsoby hodnocení** (ad A.1.b) ani hodnocení týmů či jednotlivců;
 - b) co nejvíce se blížit mezinárodnímu hodnocení výzkumu vývoje ČR a jeho výsledků (prováděnému OECD, EU atd.) ve srovnání s jinými zeměmi;
 - c) podkladem RVV pro provádění změn rozdělení prostředků na výzkum a vývoj, které má RVV každoročně promítat do návrhu výdajů na výzkum a vývoj na další rok.

A.2 Postup hodnocení efektivity a využití jeho výsledků

Příprava Metodiky 2005 a vlastní hodnocení efektivity probíhá v následujících etapách:

1. Na základě zkušeností a připomínek z hodnocení v roce 2004 byly navrženy změny metodiky.
2. Navržené změny metodiky byly projednány se všemi poskytovateli a dalšími zainteresovanými orgány reprezentujícími výzkum a vývoj a uživatele jeho výsledků v standardním připomínkovém řízení.
3. Po standardním vypořádání připomínek byly Metodika 2005 schválena RVV a MŠMT.
4. Postupem popsaným v metodice proběhne hodnocení efektivity.

5. O vyjádření k výsledkům hodnocení efektivnosti budou požádáni všichni poskytovatelé (s upozorněním na zjištěné nedostatky a s žádostí o objasnění jejich příčin).
6. Výsledky hodnocení efektivnosti budou upraveny podle přijatých připomínek.
7. RVV schválí Zprávu o hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledcích za rok 2005. Zpráva o hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledcích za rok 2005 bude zveřejněna. Podstatnou částí prezentace je rozdělení organizací a poskytovatelů do skupin (červená, žlutá atd.), v rámci nichž budou uváděny **v abecedním pořadí**².
8. Konečné výsledky hodnocení RVV promítne do Směrnice pro přípravu návrhu výdajů ČR na výzkum a vývoj na rok 2007 s výhledem na roky 2008 a 2009.
9. Další postup přípravy návrhu výdajů ČR na výzkum a vývoj na rok 2007 s výhledem na roky 2008 a 2009 bude prováděn postupem stanoveným zákonem č. 130/2002 Sb.

A.3 Vstupy pro hodnocení efektivnosti

A.3.1 Údaje o výsledcích výzkumu a vývoje dané instituce

Jako zdroj údajů bude využit Rejstřík informací o výsledcích (RIV), ze kterého bude vybrána část evidovaných údajů, vztahujících se k projektům výzkumu a vývoje (včetně veřejných zakázek) nebo výzkumným záměrům (dále jen „aktivita“) s rokem ukončení 2000 až 2004 včetně (dále jen „sledované období“), kromě aktivit uvedených v A.3.1.3.

Výběr údajů RIV pro hodnocení předaných do 8. září 2005 včetně³ a zařazených do IS VaV je úkolem provozovatele informačního systému výzkumu a vývoje (dále jen „IS VaV“), který do 15.11.2005 provede zpracování údajů z IS VaV podle následujícího postupu:

- a) Odstranění výsledků bez vazby na aktivity.
- b) Odstranění výsledků s vazbou na aktivity, z nichž žádná nespádá do vymezeného období ukončení aktivity ve sledovaném období.
- c) Normalizace výsledků - odstranění vícenásobného výskytu stejných výsledků, tj. případů opakovaného předání údajů o stejných výsledcích.
- d) Odstranění výsledků, které z hlediska kvality nejsou pro hodnocení relevantní (viz A.3.1.3 a A.3.1.5).
- e) Ošetření případů, kdy je tentýž výsledek vykazován jako výsledek více rozdílných aktivit (viz A.3.1.6).
- f) Přiřazení váhy daného výsledku podle bodu A.3.1.4.

A.3.1.1 Kategorie vědeckých recenzovaných neimpaktovaných časopisů

Při přípravě Metodiky 2005 bylo doručeno mnoho návrhů na zařazení dalších časopisů do tohoto seznamu. Dále byly navrženy další databáze (Ulrichs aj.), které by mohly být k tomuto účelu (tj. k zohlednění specifík oborů či skupin oborů) využity. Pro hodnocení efektivnosti v roce 2005 **nebude vytvořen seznam výjimek** (tj. Seznam recenzovaných neimpaktovaných časopisů, který byl v roce 2004 přílohou č. 1 Metodiky), **ale do hodnocení bude zařazena nová kategorie - všechny vědecké recenzované neimpaktované časopisy s přiměřenou vahou** (viz dále). Tento postup vychází z cílů a

² Cílem je vládě (PS, veřejnosti atd.) poskytovat ucelený soubor informací o efektivnosti využití státních prostředků na VaV u jednotlivých příjemců (institucí) a u jednotlivých **poskytovatelů** (resortů).

³ Údaje, které budou poskytovateli do IS VaV předány do 30.6.2005, budou provozovatelem zkontrolovány a v případě nedostatků bude možné zaslat do 8.9.2005 jejich opravenou verzi. Údaje, které budou předány po 30.6.2005 budou podle zákona do 60 dnů buď zařazeny nebo (v případě chyb) zařazeny nebudou a opravy zaslané po zákonem stanoveném termínu (8.9.2005) nebudou pro hodnocení použity.

parametrů hodnocení uvedených v části A.1 – cíl (smysl) hodnocení není ve vytvoření seznamu recenzovaných neimpaktovaných časopisů, avšak tomuto tématu dosud byla věnována dominantní pozornost.

A.3.1.2 Kategorie výsledků B = Odborné knihy, C = kapitola v odborných knihách a D = články v recenzovaných sbornících v cizím i českém jazyce

Po diskusi o různých způsobech odlišení míry přínosu k světovému poznání (např. z 1 200 knih hodnocených v roce 2004 je jich většina v českém jazyce) a vzhledem k cílům a parametrům hodnocení uvedeným v části A.1 bude **prováděno základní rozlišení podle jazyka pomocí vah – české a slovenské = základní váha, cizojazyčné = dvojnásobná váha** (viz dále). U kategorie B a C je doplněno⁴, že musí jít o recenzované knihy.

A.3.1.3 Programy a výzkumné záměry, které budou hodnoceny jiným způsobem

Explicitní výčet programů a výzkumných záměrů zajišťujících infrastrukturu výzkumu a vývoje (plně infrastrukturalní programy a výzkumné záměry knihoven, archivů atd., poskytujících služby celému výzkumu a vývoji), které do hodnocení efektivnosti nebudou zahrnuty ani na straně vstupů (nákladů na projekty/výzkumné záměry), ani na straně výstupů (výsledky), je uveden v příloze č. 2 Metodiky 2005.

A.3.1.4 Váhy jednotlivých druhů výsledků

Jednotlivým druhům výsledků budou pro hodnocení efektivnosti přiřazeny následující váhy:

<i>druh výsledku</i>	<i>váha</i>
Článek v impaktovaných časopisech svět. databáze ISI (J_{imp}) ⁵	10 x (IF/medián IF oboru) ⁶
Článek v recenzovaných neimpaktovaných časopisech (J_{rec})	1 (česky a slovensky) 2 (jiný jazyk)
Odborná kniha recenzovaná ⁷ (B)	5 (česky a slovensky) 10 (jiný jazyk)
Kapitola v odborné knize recenzované (C)	2 (česky a slovensky) 4 (jiný jazyk)
Článek ve sborníku ⁸ (D)	1 (česky a slovensky) 2 (jiný jazyk)
Patenty a další výsledky chráněné podle zvláštních právních předpisů (P) ⁹	25
Prototyp, poloprovoz, ověřená technologie a funkční vzorek (T)	25

⁴ Pro údaje IS VaV (RIV) od r. 2006.

⁵ Seznam oborů je uveden v Analýze stavu výzkumu a vývoje v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2004.

⁶ Poznámka: V případě sudého počtu je medián průměr obou prostředních hodnot; zaokrouhlovat běžným způsobem na celé body (např. 2,49 jsou 2 body, 2,5 jsou 3 body).

⁷ Poznámka: Pod pojmem „odborná kniha“ se rozumí vědecká knižní publikace. Publikací v odborné knize se v humanitních oborech rozumí i kritická edice pramene. U bohemistiky tato specifika budou zohledněna ve stanovisku poskytovatele ve 2. etapě.

⁸ Poznámka: Pod pojmem „článek ve sborníku“ se rozumí sborník referátů z konference či sborník vědeckých publikací, které vydávají některé vysoké školy nebo výzkumné ústavy.

⁹ U výsledku P v oblasti zemědělství může být výsledek „nová odrůda“, „nové plemeno“.

A.3.1.5 Výzkumná zpráva jako výsledek výzkumu a vývoje

Výzkumná zpráva je v souladu s předpisy platným výsledkem výzkumu a vývoje pouze u aktivit, jejichž obsahem jsou utajované skutečnosti. Vzhledem k tomu, že objem výzkumu a vývoje pro potřeby státní správy v ČR výrazně roste (v roce 2005 dosáhne již 6 % celkových účelových výdajů na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu a v řadě rozpočtových kapitol překračuje 10 %), nebudou výzkumné zprávy hodnoceny jako samostatný výsledek. Výsledky výzkumu a vývoje pro potřeby státní správy musí být promítnuty do výstupů státní správy (metodik, právních předpisů atd.), veřejně publikovány (v odborných časopisech, knihách atd.), chráněny podle zvláštních předpisů (patenty atd.) nebo realizovány (ověřená technologie atd.). Jako samostatný výsledek nebudou rovněž hodnoceny druhy výsledků A, E, M, W spadající do kategorie „Ostatní výsledky“ (uvedené ve struktuře údajů IS VaV).

A.3.1.6 Ošetření případů, kdy je tentýž výsledek vykazován více institucemi současně

U výsledků, které vznikly ve spolupráci a jsou vykazovány více institucemi současně, bude ke každému výsledku přiřazena váha 1/2 pro výsledek vykazovaný dvěma institucemi, 1/3 pro výsledek vykazovaný třemi institucemi atd.

A.3.2 Údaje o výdajích na výzkum a vývoj dané instituce

Do hodnocení efektivnosti 2005 jsou zahrnuty výdaje ze státního rozpočtu na projekty a výzkumné záměry (dále jen „aktivity“) dle CEP a CEZ s rokem ukončení ve sledovaném období.

Zákonem stanovený termín pro předání údajů o výsledcích aktivit je do 250 kalendářních dnů od ukončení poskytování podpory z veřejných prostředků tj. do hodnocení budou zahrnuty výsledky předané IS VaV do 8.9.2005. Do 5.11.2005 pak oznámí provozovatel poskytovatelům, které údaje byly do IS VaV zařazeny.

A.3.2.1 Hodnocení projektů a výzkumných záměrů ukončených bez jakéhokoliv výsledku

Projekt výzkumu a vývoje nebo výzkumný záměr může skončit bez očekávaného výsledku, ať už proto, že výsledku dosáhne dříve někdo jiný, dojde ke změně podmínek a je předčasně ukončen atd. (ve vyspělých zemích je tomu u více než 20 % aktivit). Hodnocení efektivnosti 2004 ukázalo řadu závažných nedostatků. V roce 2005 proto:

- a) Projekty a výzkumné záměry, ukončené bez jakéhokoliv výsledku v IS VaV a zároveň hodnocené poskytovateli jako úspěšné (U) nebo na vynikající, na světové úrovni (V) budou uvedeny jako samostatná příloha Zprávy o hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledcích v roce 2005 s doporučením na snížení výdajů o 10 % poskytnutých prostředků státního rozpočtu obdobně jako při hodnocení v roce 2004.
- b) Projekty a výzkumné záměry přerušené a dosud neukončené v letech 2000 až 2004 budou uvedeny jako samostatné přílohy Zprávy o hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledcích v roce 2005 s doporučením na snížení výdajů o 10 % poskytnutých prostředků státního rozpočtu obdobně jako při hodnocení v roce 2004. Poskytovatelům bude doporučeno je neprodloužit.

A.4 Etapy hodnocení efektivnosti institucí ve výzkumu a vývoji

A.4.1 První etapa – výstupy z IS VaV

Výsledkem první etapy hodnocení efektivnosti institucí ve výzkumu a vývoji budou standardizované výstupy a to:

- 1) Projekty a výzkumné záměry /aktivity/, ukončené v letech 2000 – 2004 (hodnocené jako úspěšné nebo na světové úrovni) bez jakéhokoliv výsledku v IS VaV.
- 2) Projekty a výzkumné záměry /aktivity/, přerušené a dosud neukončené v letech 2000 – 2004.
- 3) Projekty a výzkumné záměry /aktivity/ s rokem ukončení 2000 – 2004 a jejich výsledky podle institucí. *s pracovními tabulkami určenými jako podklad poskytovatelům (pouze pro 2. etapu; viz A.4.2):*
 - a) Podrobný přehled všech hodnocených výsledků instituce – výpis údajů stejný jako v r. 2004
 - b) Podrobný přehled všech výdajů na řešení aktivit (celkem a ze státního rozpočtu za dobu řešení na jednotlivé aktivity) – výpis údajů stejný jako v r. 2004.
- 4) Výdaje ze státního rozpočtu na projekty a výzkumné záměry s rokem ukončení v letech 2000 – 2004 a jejich výsledky podle poskytovatelů.

Forma standardizovaných výstupů je uvedena v příloze č. 1. Vzhledem k rozsahu údajů budou výstupy 1) až 4) poskytnuty v elektronické podobě do 15.11.2005.

A 4.2. Druhá etapa –odůvodnění

Výsledky první etapy budou předány a:

- a) Zřizovatel instituce (nebo orgánu, který plní tuto funkci) se vyjádří do 15.12.2005.
- b) Poskytovatel se vyjádří do 15.12.2005.
- c) OK RVV vyjádří stanovisko a návrh opatření podle bodu II.2.a) usnesení vlády ze dne 23. 6. 2004 č. 644 do 15.12.2005.

A 4.3. Třetí etapa – promítnutí do návrhu výdajů na výzkum a vývoj na rok 2007

Ve třetí etapě budou výsledky hodnocení zveřejněny do 31. 1. 2006 a RVV promítne výsledky hodnocení do návrhu výdajů na výzkum a vývoj na rok 2007 a výhledu na léta 2008 a 2009. Směrnice pro přípravu rozpočtu výzkumu a vývoje (dopis členům vlády a správcům ostatních rozpočtových kapitol) zahrnující i snížení nebo zvýšení limitů schváleného střednědobého výhledu výdajů na výzkum a vývoj na roky 2007 a 2008 podle výsledků hodnocení bude připravena do 31.1.2006. Výsledky hodnocení budou povinným kritériem při posuzování nových aktivit.

Návrh výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj v roce 2007 s výhledem na roky 2008 a 2009 bude vládě předložen v červnu 2006.

B. HODNOCENÍ PROGRAMŮ VÝZKUMU A VÝVOJE

B.1. Hodnocení nově navrhovaných programů

Dne 31.3.2004 (pod č.j. 6027/04-RVV) byla všem poskytovatelům rozeslána schválená osnova hodnocení návrhů programů výzkumu a vývoje, která je od té doby používána RVV a MŠMT při hodnocení návrhů programů. Osnova je uvedena v příloze č. 3 této metodiky.

B.2. Hodnocení výsledků programů ukončených v roce 2004

Programy budou hodnoceny podle výsledků vztažených k podmínkám platným v době jejich vyhlášení. Hodnocení ukončených programů bude zahrnovat

- 1) základní údaje o schváleném programu (kód a název, členění na podprogramy, doba řešení, poskytovatel, kým schválen, plánované celkové náklady a výdaje ze státního rozpočtu na dobu trvání programu),

- 2) cíle programu (jak byly schváleny a vyhlášeny),
- 4) údaje o veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji (počet podaných návrhů a počet schválených návrhů),
- 5) skutečné celkové výdaje na uskutečnění programu a skutečné výdaje ze státního rozpočtu na uskutečnění programu a důvod změn,
- 6) výsledky řešení programu a jejich využití, přínos, aplikace (souhrnně za program jako celek, jednotlivé výsledky uvést v přílohách),
- 7) srovnání dosažených výsledků s cíli programu, tj. zda a jak výsledky dosažené řešením projektů přispěly ke splnění cílů programu a míra splnění cílů programu,
- 8) srovnání dosažených výsledků programu se stavem v zahraničí v době ukončení programu,
- 9) závěr, doporučení pro příp. navazující program.

Poskytovatelé zhodnotí programy ukončené v roce 2004 do 30.9.2005. Souhrnné hodnocení programů ukončených v roce 2004 předloží RVV vládě do 31.3.2006.

B.3. Povinnosti poskytovatelů účelové podpory

Vláda svým usnesením ze dne 13. dubna 2005 č. 432 k souhrnnému vyhodnocení výsledků programů výzkumu a vývoje ukončených v letech 2000 až 2003 mj. uložila v bodu II:

„3. poskytovatelům účelové podpory

a) si u programů výzkumu a vývoje, které nebyly schváleny podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje, vyžádat závazné stanovisko Rady pro výzkum a vývoj, zda program splňuje veškeré náležitosti stanovené právními předpisy a Metodikou hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků podle bodu II.1 tohoto usnesení,

b) u programů výzkumu a vývoje, které již byly schváleny podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje, doplnit zadávací dokumentaci veřejné soutěže tak, aby ji bylo možné využít k hodnocení podle usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644.“

Poskytovatelé měli předložit žádost o závazné stanovisko podle bodu II.3.a) a doplnit zadávací dokumentaci podle bodu II.3.b) do jednoho měsíce od schválení usnesení vlády, tj. do 13. května 2005. Poskytovatelé předloží RVV informaci o plnění bodu II.3.b) usnesení vlády ze dne 13. dubna 2005 č. 432 do 31.10.2005. RVV plnění tohoto usnesení vlády zhodnotí v rámci Souhrnného hodnocení programů ukončených v roce 2004, které předloží vládě do 31.3.2006.

C. ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ PROJEKTŮ VÝZKUMU A VÝVOJE, VÝZKUMNÝCH ZÁMĚŘŮ A DALŠÍCH AKTIVIT VÝZKUMU A VÝVOJE

Podle bodu II.1.e) usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 zavedli poskytovatelé při hodnocení výsledků ukončených aktivit (projektů, záměrů, veřejných zakázek) stejný systém jako pro hodnocení jejich návrhů.

Poskytovatelé posoudili, zda jejich závěrečná hodnocení, kontroly atd. **splňují beze zbytku** právními předpisy stanovené náležitosti (mj. povinnost finanční kontroly nejméně u 5% z celkového počtu projektů podle § 13 odst. 3 zákona o podpoře výzkumu a vývoje, povinnost smluvní úpravy vlastnických práv podle § 11 zákona o podpoře výzkumu a vývoje atd.) a zda mají ve svých vnitřních předpisech (pravidlech) zakotveny i náležitosti vyplývající z bodu II.1.e) usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644.

Zavést při hodnocení výsledků ukončených projektů, výzkumných záměrů a dalších aktivit výzkumu a vývoje způsob hodnocení obdobný postupu při hodnocení jejich návrhů je úkol, uložený vládou poskytovatelům. Do 30.9.2004 měli poskytovatelé provést kontrolu svého systému závěrečného hodnocení

aktivit jak po věcné stránce, tak z hlediska právní úpravy a navrhnout potřebné změny tak, aby mohly být uplatněny při závěrečném hodnocení aktivit ukončených v roce 2004.

Poskytovatelé předloží RVV informaci o plnění bodu II.1.e) usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 do 31.10.2005. RVV plnění tohoto usnesení vlády zhodnotí v rámci Souhrnného hodnocení programů ukončených v roce 2004, které předloží vládě do 31.3.2006.

D. DODRŽOVÁNÍ OBECNÝCH PRINCIPŮ HODNOCENÍ

Podle bodu II.1.a) usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 měli poskytovatelé zabezpečovat v rámci svých působností hodnocení podle vládou schváleného materiálu, tj. mj. dodržovat obecné principy hodnocení v materiálu výslovně uvedené pod bodem 5:

- „(1) Hodnocení je pravidelné, po určité době se opakuje (tj. nikoliv pouze vstupní hodnocení návrhu, ale i průběžné hodnocení a hodnocení závěrečné).
- (2) Je předem vytyčen konkrétní cíl (programu, projektu, výzkumného záměru, instituce, ...), který může být pro každý případ specifický a kterého má být v daném čase dosaženo a o kterém je možné rozhodnout, zda byl splněn nebo ne.
- (3) Kritéria hodnocení jsou
- a) předem známá a závazná,
 - b) jasně formulovaná (tak, aby si vzájemně neodporovala),
 - c) kvantifikovatelná, měřitelná, zhodnotitelná,
 - d) vztahující se k danému cíli.“

Tyto principy jsou platné jak pro vstupní hodnocení (hodnocení návrhů), tak pro průběžné a závěrečné hodnocení. Stav, postup a termíny jsou tedy stejné jako v části Závěrečné hodnocení projektů výzkumu a vývoje, výzkumných záměrů a dalších aktivit výzkumu a vývoje.

Poskytovatelé předloží RVV informaci o plnění bodu II.1.a) usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 do 31.10.2005. RVV plnění tohoto usnesení vlády zhodnotí v rámci Souhrnného hodnocení programů ukončených v roce 2004, které předloží vládě do 31.3.2006.

V Praze dne 12. září 2005

Ing. Martin Jahn v.r.
místopředseda vlády a předseda Rady pro výzkum a vývoj

V Praze dne 21. září 2005

JUDr. Petra Buzková v.r.
ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

OBSAH

A	HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INSTITUCÍ VE VÝZKUMU A VÝVOJI	1
A.1	Cíl hodnocení efektivnosti.....	2
A.2	Postup hodnocení efektivnosti a využití jeho výsledků.....	2
A.3	Vstupy pro hodnocení efektivnosti.....	3
A.3.1	Údaje o výsledcích výzkumu a vývoje dané instituce.....	3
A.3.1.1	Kategorie vědeckých recenzovaných neimpaktovaných časopisů	3
A.3.1.2	Kategorie výsledků B = Odborné knihy, C = kapitola v odborných knihách a D = články v recenzovaných sbornících v cizím i českém jazyce	4
A.3.1.3	Programy a výzkumné záměry, které budou hodnoceny jiným způsobem	4
A.3.1.4	Váhy jednotlivých druhů výsledků.....	4
A.3.1.5	Výzkumná zpráva jako výsledek výzkumu a vývoje	5
A.3.1.6	Ošetření případů, kdy je tentýž výsledek vykazován více institucemi současně.....	5
A.3.2	Údaje o výdajích na výzkum a vývoj dané instituce.....	5
A.3.2.1	Hodnocení projektů a výzkumných záměrů ukončených bez jakéhokoliv výsledku	5
A.4	Etapy hodnocení efektivnosti institucí ve výzkumu a vývoji.....	5
A.4.1	První etapa – výstupy z IS VaV	5
A.4.2	Druhá etapa –odůvodnění.....	6
A.4.3	Třetí etapa – promítnutí do návrhu výdajů na výzkum a vývoj na rok 2007.....	6
B.	HODNOCENÍ PROGRAMŮ VÝZKUMU A VÝVOJE.....	6
B.1.	Hodnocení nově navrhovaných programů.....	6
B.2.	Hodnocení výsledků programů ukončených v roce 2004.....	6
B.3.	Povinnosti poskytovatelů účelové podpory	7
C.	ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ PROJEKTŮ VÝZKUMU A VÝVOJE, VÝZKUMNÝCH ZÁMĚRŮ A DALŠÍCH AKTIVIT VÝZKUMU A VÝVOJE.....	7
D.	DODRŽOVÁNÍ OBECNÝCH PRINCIPŮ HODNOCENÍ	8
	Bez výsledku v IS VaV (RIV).....	10
	Projekty a výzkumné záměry přerušené v letech 2000-2004 a dosud neukončené.....	10

Tabulky: Výstupy z hodnocení efektivnosti organizací 2005

Tab. č. 1: Projekty a výzkumné záměry, ukončené v letech 2000 – 2004 (hodnocené jako úspěšné nebo na světové úrovni) bez jakéhokoliv výsledku v IS VaV

Poskytovatel	Kód hodnocení výsledku řešení	Bez výsledku v IS VaV (RIV)		
		Počet projektů +záměrů	Celkové uznané náklady [tis.Kč]	Podpora ze SR [tis.Kč]
Maaa	V			
Maaa	U			
Mbbb	U			
...				

Tab. č. 2: Projekty a výzkumné záměry, přerušené v letech 2000 – 2004 a dosud neukončené

Poskytovatel	Projekty a výzkumné záměry přerušené v letech 2000-2004 a dosud neukončené		
	Počet projektů +záměrů	Celkové uznané náklady [tis.Kč]	Podpora ze SR [tis.Kč]
Maaa			
Maaa			
Maaa			
Mbbb			
...			

Tab. č. 3: Výdaje ze státního rozpočtu na projekty a výzkumné záměry s rokem ukončení 2000 – 2004 a jejich výsledky podle institucí

IČ instituce	Název instituce	Kód organizační jednotky	Název organizační jednotky	Počet projektů /záměrů	Výdaje ze SR (tis Kč)		Uznaných výsledků celkem		Impakt. časopisy J _{imp.}		Recenzované neimpakt. čas. opisy J _{rec.}		Knihy B		Kapitoly v knihách C		Články v sbornících D		Patenty atd. P		Technologie atd. T		Neuznaných výsledků	
					celkem	ze SR	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	
A) ČERVENÁ SKUPINA																								
	AAA																							
	BBB																							
CELKEM																								
B) ŽLUTÁ SKUPINA																								
	AAA																							
	BBB																							
CELKEM																								

IČ instituce	Název instituce	Kód organizační jednotky	Název organizační jednotky	Počet projektů /záměrů	Výdaje ze SR (tis Kč)		Uznávaných výsledků celkem		Impakt. časopisy J _{imp.}		Recenzované neimpakt.čas opisy J _{rec.}		Knihy B		Kapitoly v knihách C		Články v sbornících D		Patenty atd. P		Technologie atd. T		Neuznaných výsledků	
					celkem	ze SR	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	
C) ŠEDÁ SKUPINA																								
	AAA																							
	BBB																							
CELKEM																								
D) ZELENÁ SKUPINA																								
	AAA																							
	BBB																							
CELKEM																								

Rozdělení do skupin:

- A) Červená skupina - instituce, které svými výsledky výrazně nezhodnotily vynaložené prostředky a poskytovatelům se doporučuje výrazné snížení jejich státní podpory.
- B) Žlutá skupina- instituce, které svými výsledky dostatečně nezhodnotily vynaložené prostředky a poskytovatelům se doporučuje snížení jejich státní podpory.
- C) Šedá skupina - instituce, které svými výsledky průměrně zhodnotily vynaložené prostředky a poskytovatelům se doporučuje zachování jejich státní podpory.
- D) Zelená skupina - instituce, které svými výsledky vysoce zhodnotily vynaložené prostředky a poskytovatelům se doporučuje zvýšení jejich státní podpory.

Tab č. 4: Výdaje za státního rozpočtu na projekty a výzkumné záměry s rokem ukončení 2000 – 2004 a jejich výsledky podle poskytovatelů

Poskytovatel	Počet projektů /záměrů	Výdaje ze SR (tis Kč)		Uznávaných výsledků celkem		Impakt. časopisy J _{imp.}		Recenzované neimpakt.čas opisy J _{rec.}		Knihy B		Kapitoly v knihách C		Články v sbornících D		Patenty atd. P		Technologie atd. T		Neuznaných výsledků			
		celkem	ze SR	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet	váha	počet					
Maaa																							
Mbbb																							
Mccc																							
Mddd																							
Meec																							
CELKEM																							

Rozdělení do skupin:

- A) Červená skupina - poskytovatelé , kteří výrazně nezhodnotili vynaložené prostředky a poskytovatelům bude výrazně snížena státní podpora.
- B) Žlutá skupina- poskytovatelé , kteří dostatečně nezhodnotili vynaložené prostředky a poskytovatelům bude snížena jejich státní podpora.
- C) Šedá skupina - poskytovatelé , kteří průměrně zhodnotili vynaložené prostředky a poskytovatelům bude zachována jejich státní podpora.
- D) Zelená skupina - poskytovatelé, kteří vysoce zhodnotily vynaložené prostředky a poskytovatelům bude zvýšena jejich státní podpora.

**Výčet programů/výzkumných záměrů na něž náklady a jejichž výsledky nejsou součástí
hodnocení efektivity institucí výzkumu a vývoje**

Jedná se o plně infrastrukturní programy/výzkumné záměry knihoven, archivů atd. poskytujících služby celému výzkumu a vývoji, které do hodnocení efektivity nebudou zahrnuty ani na straně vstupů (nákladů na projekty), ani na straně výstupů (výsledky). Tyto programy a výzkumné záměry budou hodnoceny pouze ostatními způsoby hodnocení, podle bodu B 2.

1. Programy výzkumu a vývoje

poskytovatel	kód	název programu
AV ČR	IC	Doplňkové publikační granty
	IP	Program podpory rozvoje přístrojového vybavení progresivních vědních oborů
BIS	BI	Projekty pro státní správu
MŠMT	LA	INGO
	LP	Zpřístupňování výsledků výzkumu a vývoje
	ME	KONTAKT
Úř.vl.	MS	IS VaV

2. Výzkumné záměry institucí

IČ	Název instituce	kód	Organ. jednotka
00216208	Univerzita Karlova v Praze	11680	Ústřední knihovna
61989592	Univerzita Palackého v Olomouci	15620	Informační centrum Univerzity Palackého
68407700	České vysoké učení technické v Praze	21620	Výpočetní a informační centrum
61988987	Ostravská univerzita v Ostravě	17630	Centrum informačních technologií
49777513	Západočeská univerzita v Plzni	23620	Univerzitní knihovna
63839172	CESNET z.s.p.o.		
67985921	Archiv AV ČR		
67985971	Knihovna AV ČR		
60457856	Středisko společných činností AV ČR		
61387142	Státní technická knihovna v Praze		
00023221	Národní knihovna České republiky		
00023825	Národní lékařská knihovna		

S t a n o v i s k o
k návrhu programu „...“Ministerstva ...

I.

Způsob předložení návrhů programů výzkumu a vývoje ke stanovisku Radě pro výzkum

1. Návrh předkládá (*kdo – ministr, náměstek, ředitel atd.*), dne a pod č.j. (*údaje uvedené v průvodním dopise*) a v jaké fázi schvalování návrhu:

Z věcných i časových důvodů se doporučuje návrh ke stanovisku Radě a MŠMT předložit po schválení vedením resortu a před rozesláním materiálu do meziresortního připomínkového řízení. Rada se nevyjadřuje k materiálům pro poradu vedení resortu, ale k materiálům předkládaným vládě. Pokud by byl naopak návrh předložen ke stanovisku Radě až v rámci meziresortního připomínkového řízení, je nutné respektovat termíny zasedání Rady /viz II./ a fakt, že v případě závažnějších připomínek a zásadního přepracování materiálu by bylo nutné materiál znovu rozeslat do připomínkového řízení.

2. Soulad s § 5 odst. 2 a § 35 odst. 2 písm. d) zákona č. 130/2002 Sb. (*tj. zda byl materiál předložen ke stanovisku RVV před předložením materiálu vládě*).

II.

Způsob projednání návrhu

1. Zasedání Rady pro výzkum a vývoj, na němž bylo stanovisko schváleno (*termíny zasedání RVV jsou známy s ročním předstihem, podle statutu a org. řádu lze materiály předložit nejpozději do 10 dnů před zasedáním*).

III.

Soulad s požadavky § 5 odst. 2 zákona o podpoře výzkumu a vývoje

1. Zajištění finančních prostředků státního rozpočtu - soulad s § 5 odst. 2 a § 35 odst. 2 písm. g) zákona č. 130/2002 Sb. a s rozpočtovými pravidly (*tj. návrh programu musí*):
 - 1.1. být předložen před zahájením prací na státním rozpočtu na rok, kde program začíná (*nebo musí být uvedeny důvody proč tomu tak není*),

1.2. finanční prostředky na jeho řešení být uvedeny ve vládou schváleném střednědobém výhledu *(nebo jednoznačně uvést způsob jejich zajištění)*;

2. Obsah návrhu programu

2.1. soulad s § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 130/2002 Sb. *(tj. návrh programu musí obsahovat)*:

2.1.1. identifikační údaje programu *(identifikační kód IS VaV a název programu, shodný se schváleným střednědobým výhledem výdajů na výzkum a vývoj)*,

2.1.2. případné členění na podprogramy - *zákon tedy neumožňuje další členění podprogramů /rozdělení podprogramů na tématické okruhy atd./*,

2.1.3. termín jeho vyhlášení *(bude vyhlášen ...)* a dobu trvání *(na měsíce z důvodu vazby na státní rozpočet a IS VaV /např. program je na období 07/2004 – 06/2008/)*;

2.2. soulad s § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 130/2002 Sb. *(tj. návrh musí obsahovat)*:

2.2.1. celkové výdaje a výdaje ze veřejných prostředků na uskutečnění programu a jeho částí v jednotlivých letech *(tj. pokud program je členěn na podprogramy, musí být uvedeno toto členění i pro jednotlivé části programu)*;

2.3. soulad s § 5 odst. 2 písm. c) zákona č. 130/2002 Sb. *(tj. návrh musí obsahovat)*:

2.3.1. specifikace cílů programu a jeho částí *(tj. pokud program je členěn na podprogramy, musí obsahovat cíle programu jako celku i cíle každého podprogramu)*. *Cíle program/podprogramu musí být formulovány tak, aby byly:*

2.3.1.1. *konkrétní a specifické (tj. každý program/podprogram musí mít svůj jedinečný cíl formulovaný konkrétně podle účinků programu)*,

2.3.1.2. *časově omezené (tj. dané cíle je možné dosáhnout za dobu řešení programu)*,

2.3.1.3. *vyhodnotitelné (tj. po ukončení programu je možné konstatovat, nakolik byly dané cíle splněny)*.

Cíle nesmí být zaměňovány a nahrazovány popisem problematiky, kterou program řeší, popisem použitých metod atd.

2.3.2. odůvodnění cílů programu a jeho částí *(zdůvodnění, proč zrovna tyto cíle, nakolik je VaV vhodným způsobem řešení, které z potřeb ekonomiky a společnosti pomůže program řešit atd. , popř. s odvoláním na zásadní dokumenty – programové prohlášení vlády, Národní politiku VaV, Lisabonský proces, vazby na rozpočtové priority EU, vládou schválená koncepce resortu atd. a v budoucnu i vládou schválené dlouhodobé směry výzkumu)*

2.3.3. srovnání se současným stavem v České republice (*zejm. zda obdobná problematika je nebo byla v ČR řešena¹⁰, a pokud ano, tak čím se návrh liší, co přinese nového atd.*). V případě, že program navazuje na program předcházející, konstatování, zda a s jakými výsledky byl tento program vyhodnocen, jaké měl přínosy, jaká byla jeho efektivnost.

2.3.4. srovnání se současným stavem v zahraničí (*zejm. jak je obdobná problematika v zahraničí řešena, na co se zaměřuje, proč je potřeba výzkum a vývoje v ČR atd.*).

2.3.5. očekávané přínosy programu (*návazně na cíle programu konkrétně uvést co vynaložené prostředky přinesou, jaké jsou přínosy v jednotlivých odvětvích, zda existují kapacity v ČR schopné využít výsledků atd.*).

2.3.6. Souhrnné věcné zhodnocení návrhu programu Radou (*Rada vyjadřuje k tomu, zda cíle programu a jeho náplň jsou v souladu s koncepcí výzkumu a vývoje v ČR tj. zda považuje řešení tohoto programu za potřebné*).

3. Ostatní části návrhu, zejm. podmínky veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji

Podmínky veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji event. další části návrhu (statuty hodnotících komisí apod.) nejsou povinnou součástí návrhu programu předkládaného vládě¹¹, záleží na rozhodnutí poskytovatele, zda je do návrhu zařadí. Pokud je do návrhu zařadí, je vyjádření k nim součástí stanoviska Rady:

3.1. Soulad podmínek veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji s § 17 a 18 zákona č. 130/2002 Sb., zejména kritéria a způsob hodnocení návrhů projektů (§ 17 odst. 2 písm. c) zákona č. 130/2002 Sb.).

3.2. Soulad dalších částí návrhu s obecně závaznými právními předpisy.

IV.

Návrh změn

Vždy se uvádí ty části návrhu, které podle části III. neodpovídají zákonu č. 130/2002 Sb. V případě drobných formulačních či věcných odlišností lze uvést i návrh na doporučené úpravy.

V.

¹⁰ Lze využít údaje IS VaV (Informačního systému výzkumu a vývoje, dostupné na www.vyzkum.cz).

Závěr

Závěr stanoviska konstatuje:

a) Návrh je plně v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. a jeho prováděcími předpisy a Rada pro výzkum a vývoj doporučuje vládě jeho schválení.

nebo

b) Návrh je částečně v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. a jeho prováděcími předpisy a Rada pro výzkum a vývoj doporučuje vládě jeho schválení za podmínky zapracování výše uvedených připomínek do návrhu programu.

nebo

c) Návrh není v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. a jeho prováděcími předpisy a Rada pro výzkum a vývoj nedoporučuje vládě jeho schválení a žádá poskytovatele o jeho přepracování a předložení k novému stanovisku.

¹¹ Podmínky veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji jsou ale povinnou součástí návrhu na udělení výjimky ze zákazu veřejné podpory předkládané ÚOHS (pokud ovšem nejde o program pro potřeby státní správy zahrnující veřejné zakázky – zde se o udělení výjimky nežádá).